

Prvo izdanje

NOVOSTI

KALENDAR: U godini 358. dan; katolici: Viktorija dl.; pravoslavni: 10. decembar. Jovan desp.; sunce izlazi u 7 sati 30 min., zalazi u 16 sati 16 m.

Božić 1928.

God. XXII. — Uredništvo: ZAGREB, Marovska ul. 30. Tel.: 30-89, 30-93, 30-94, 66-47. — Uprava: Marovska ul. 30. Tel. 30-90. — Broj 354

Položaj Hrvatske u novouredjenoj državi

POSEBNA IZJAVA G. DRA VLATKA MAČEKA ZA „NOVOSTI“

G. dr. Vlatko Maček

Zagreb, 22. prosinca. Na vijesti što dolaze iz Beograda o mogućnosti ostavke vla-

de zamjećuje se naročita živahnost u ovdašnjim političkim krugovima. Kako se u Beogradu održavaju neprekidne konferencije šefova četvorne koalicije, a i sjednice nekih parlamentarnih krugova, tako su i u Zagrebu održane ovog tjedna važne političke konferencije i dvije sjednice vodstva SD koalicije. Naročito jučerašnje sjednice davala se je osobita važnost. To se vidi već i po tome što su na ovu sjednicu bili došli svi pa i vanjski članovi vodstva u punom broju. Za čudo vladina štampa počela je baš ovih dana da piše o nekim nesuglasicama među vodjama SD koalicije. Obratno jučer se baš najjasnije pokazalo, a to su izjavili val i oba predsjednika i članovi izvršnog odbora SD koalicije, da je u njoj puna jednodušnost.

TIM POVODOM DAO JE DANAS PREDSEDNIK G. DR. MAČEK NASEM SARADNIKU OVU IZJAVU:

»Ako sve nade beogradskih vlastodržaca leže na ovakvim temeljima kao što je ovaj — da smo mi nesložni — onda su oni već unaprijed izgubljeni. Uostalom to je i posve naravna stvar da su i oni ljudi, koji su odmah nakon 20. lipnja imali još nekih ilu-

zija, da bi se protiv beogradske hegemonije mogli osigurati nekim polovičnim mjerama, uslijed događaja koji su se zbili u posljednjih šest mjeseci potpuno promijenili svoje mišljenje pa danas nema u čitavoj SD koaliciji čovjeka, koji ne bi bio uvjeren, da garancija za slobodu i Hrvata i pretana Srba i Slovenaca — uopće svih nesrbijanaca protiv srbijanske hegemonije leži samo u potpunom preuredjenju državnog uređenja. To uređenje mora biti takovo ne samo da se državnopravno-historijski i kulturno-historijski individualiteti ne gube u Velikoj Srbiji, nego ni da ne ispadnu kao nejezine provincije. Jedino da budu jednake i ravnopravne družice. A naročito mora biti sa kraljevinom Srbijom potpuno ravnopravna hiljaduljetna, trgana, tlačena, ali nikada pokorena kraljevina Hrvatska.

— Očekujete li vi, g. predsjedniče, skoro kakve važne događaje?

— Ne znam kakovih važnijih događaja još čekate osim onog, što se je već zbilo i što se svaki dan zbiva. Razumije se samo za oči onoga, tko vidi dalje od nosa. Kako sam već gore rekao: dub čitave SD koalici-

je potpuno je jedinstven i nepopustljiv. A ona kućica od karata, koja se zove beogradski režim, sve se više naklanja i nije više pitanje tako rekući ni dana nego sati, kad će se početi rušiti, a u kratko vrijeme i do temelja srušiti.

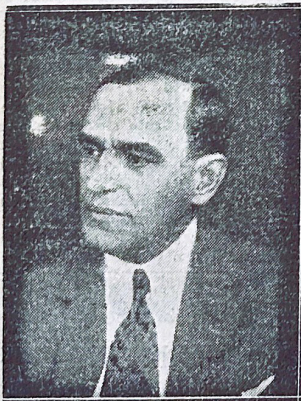
Mislim da to danas uvidjaju i gospoda u Beogradu, a naročito g. Marinković, koji je odmah nakon ogavnog zločina od 20. lipnja rekao u Han Pijesku ironički ovo:

— Pa što? Turska je poklala Jermene i Evropa je o tome šest mjeseci pisala. Što će biti, ako Evropa bude šest mjeseci pisala i o Srbiji?!

Prevario se g. Marinković i svi njegovi. I Hrvatska i Bosna i Vojvodina vezane su svojom kulturom kroz hiljadu godina tako usko sa Evropom, da su i sva nastojanja g. Marinkovića i drugova kroz 10 godina, da nas pretvore u Aziju, postala uzaludna. I zato na ono što se ovdje događa, Evropa mora reagirati i hvala Bogu reagira. Beogradskoj gospodi za uvijek je strguta s lica maska slobodoumlja i stoji danas u ovoj božićnoj zimi u svojoj golotinji. Nije čudo da drbu od zime.

Osnovi nacionalne politike Hrvata, Srba i Slovenaca

POSEBNA IZJAVA G. SVETOZARA PRIBIČEVIĆA ZA „NOVOSTI“

G. Svetozar Pribičević

Zagreb, 22. prosinca. Danas je predsjednik g. Svetozar Pribičević primio našeg saradnika i dao ovu specijalnu izjavu za »Novosti«:

— Koji treba da budu temelji naše politike? Prije svega demokracija. To je osnovno načelo, iz koga izvire sve drugo. Gdje nema demokracije, tu ne može biti ni samoopredjeljenja naroda. Wilson je pozivom na demokratska načela tražio samoopredjeljenje naroda. U Engleskoj se veliko načelo samouprava rodilo iz načela demokracije. Ne može biti ni riječi o nekom državnom preuredjenju kod nas, ako naprijed ne progovorimo demokraciju. Najprije se u Beogradu moraju iskreno odlučiti za demokraciju, da bi čistim srcem i iskreno pristali na reorganizaciju države. Na tom načelu osniva se i zahtjev slobodnih izbora. Bez slobodnih izbora uopće nema demokracije. Bez slobodnih izbora ne može doći ni do preuredjenja države.

Za vrijeme prošle krize u Beogradu, u mjesecu srpnju, pitali su me, zar sam ja za slobodne izbore u Vojvodini i Staroj Srbiji i Makedoniji. Ja sam kazao: Naravno. Znam na što ciljate. Pa ako iz Vojvodine dodje sedam Nijemaca mjesto šest u parlament, pet Mađžara mjesto dva ili nešto više, to ne će biti nikakva nesreća za državu. Bojite da su narodne manjine proporcionalno svojoj snazi zastupane u parlamentu nego da ruju ispod zemlje protiv države. Prema narodnim manjinama treba uopće da je takav režim da one osjete, da im je bolje u našoj državi nego što bi im bilo u njihovoj nacionalnoj državi. Ni u Staroj Srbiji ni u Makedoniji ne mogu slobodni izbori donijeti nikakvu nesreću za državu ni ubaciti u parlament nikakve antidržavne elemente. Ja sam za vrijeme te prošle krize kazao, da će rezultat slobodnih izbora u Staroj Srbiji i Makedoniji biti dođušto, da tamo ne će biti birani ministri iz Beograda, koji ne mogu da nadju mandata u Srbiji. Ali sam dodao da će slobodni izbori uvesti u parlament prave predstavnike našeg naroda u Staroj Srbiji i Makedoniji, autohtone

domaće elemente. To je prava demokracija, da sin jednog kraja, koji poznaje dušu naroda toga kraja i potrebe toga kraja, predstavlja taj kraj u Narodnoj Skupštini. Nikakvu antidržavnu politiku ne će ti slobodno izabrani narodni poslanici iz Stare Srbije i Makedonije voditi u Narodnoj Skupštini. Ja sam kao primjer naveo čak to, da je u parlamentu od 1923. godine sjedio i Feradbeg Draga sa Kosova, koji je tako govorio, da mu je cijela radikalna stranka, a osobito radikalni popovi, pljeskali. Ja sam se čak ženirao, da ne kažem stidlo, zbog tog aplauza radikalnih srbijanskih popova. Radikalni su onda smatrali Feradbeg Dragu za lojalni i državni element zato, što ih je džemijet (stranka Feradbeg Drage), pomagao u Narodnoj Skupštini. Ali čim je Feradbeg Draga pristao uz Ljubu Davidovića i okrenuo kopija protiv radikala, odmah je proglašen za antidržavni veleizdajnički element.

Slobodni izbori mogu samo da učvrste, da konsoliduju našu državu, jer samo pomoću njih može da dodje do izraza slobodna narodna volja i u pitanju preuredjenja naše države. To se preuredjenje ne može dobiti kao kakav poklon na tanjuru nego se može roditi šamo iz volje naroda, koja se slobodno manifestuje na izborima.

Drugi temelj naše politike treba da bude narodno jedinstvo Srba, Hrvata, Slovenaca pa i Bugara. Velika misao ne može poginuti zato, što je jedna generacija u jednom kraju ili čak u čitavom narodu u jednom periodu vremena nesposobna da shvati tu misao. Objektivni elementi koji čine polam naroda isti su kod Slovenaca, Hrvata, Srba i Bugara. Subjektivna svijest, da smo jedno, nije ukorijenjena ni u svoj inteligenciji, a kamo li u najdubljim dubinama naroda. Tu subjektivnu svijest treba razviti i učvrstiti. I to je zadaća naše savremene politike. To može biti samo na bazi potpune jednakosti i ravnopravnosti, koje poslije groznih isku-

stava, što smo ih imali, moraju biti osigurane svim mogućim garancijama i sankcijama. Nema narodnog jedinstva, ako Hrvat ne vidi i u najskrovitijem dijelu svoje duše ne osjeti, da on ima jednako pravo i jednaku vlast u državi kao i Srbin. Nikada Bugarin ne će uči u sastav naše države, ako mu ne bude jasno, da će on u ovoj državi ravan Hrvat i Srbini. I prema tome mora se tražiti i načl takovo državno uređenje, koje će ispuniti sve uslove, koji su potrebni za razvijanje i učvršćenje velike ideje narodnog jedinstva. U onom aktu, koji smo potpisali pokojni Radić i ja, i kojim smo g. Davidoviću ponudili ujedinjenje demokracije, naročito se ističe i podvlači potreba da se političkom demokracije razvije i učvrsti duhovno jedinstvo naroda.

KAŽE SE DODUŠE DA I MALI NARODI MOGU DA OPSTOJE I UKAZUJE SE PRSTOM NA NORVEŠKU. ALI SE ZABORAVALJA, DA NORVEŠKA NE-

(Nastavak na 2. strani II. stupaca.)

VAŠ DUŽNIK
može li Vam platiti dug
DAJETELI NA KREDIT!
kakovu mu je izvorno stanje, Val je interes i dužnost tražiti ispravne i pouzdane
INFORMACIJE
od
BANKA HINKO GLOCKE
OBAVJEŠTAJNI ODIO
za izuzimno i inovativno
ZAGREB
Akademski trg 2, Telefon 4861. Bn 377

Perzijske čilime
najbolje uz najjeftinije cijene
uvidi samo
„DAMASK“ Juristićeva 8.
Rn 4115

ČUJ NARODE!
u Zagrebu u Vlaškoj ulici broj 20
prodaje krojač Josip Galović svu gotovu robu kao na pr. odijela, hlače, zimске kapute, prsluke itd. iz stola, caiga i sameta uz nečuvano jeftine cijene. Rn 5042
Uvjerite se svi!!!

DANAŠNJI BROJ „NOVOSTI“ IMADE 80 STRANICA

IZ PROŠLOSTI GRADA ZAGREBA Gradski računi g. 1560. - Sabor u Zagrebu g. 1584.

Grad Zagreb je vazda vodio vrlo točno svoje račune o dohotku i izdatku. U XVI. vijeku bili su dohotci grada oni od tridesetnice što se je trošilo samo na održavanje gradskih zidina i utvrda, zatim općinski dohotci od prodanoga vina, žita, zakupina i t. d.

Rečunška se je godina računala od 3. veljače, kao dana obnove gradskoga magistrata do uključivo 2. veljače slijedeće godine.

Gradske je račune u XVI. vijeku vodio sam gradski sudac. Tako je one za god. 1560. vodio gradski sudac Grgur Barber. Uz ovoga je stao »magister civium« ili »decanus« (Burgermeister, načelnik, dekan) Stjepan Varalaj, kroat, prisažnici (jurati) Mihajli Dekanić, postolar, Mihajli Odočev, zlatar, Mihalj mladi, kroat, Jakob, zlatar, Mihalj, možinar, Ivan, Stitar, Guro mladi, Barber i 24 vještika (consilijari) među kojima je na prvom mjestu bio gradski kapetan Mihajl Plavček.

U god. 1560. iznosio je gradski dohodak od prodanoga vina, žita i malonimne torinja, što su ga držali remetski Pavlini (na Griču) ukupno 159 for. i 39 denara.

Navest ćemo neke markantnije stavke izdataka da se vidi, na što je sve trošen gradski novac.

Za loženje vijećnice (stuba consistorij) 8 ožuka kupljeno je drva za 4 denara. Za kupljeno uže za uru 42 den., za obied i večeru toga dana sucu plemića »zdano je 26 den. 2 beča. Istomu je sucu dano na Matinjicu, kad je uvadao kmetove gradske u Krču, pristoba od 1 for. 20 den.

O korizmi došli su u Zagreb neki povjerenici, a među njima: Tattenbach, pa je za to magistrat za ove nabavljao ribe čak iz Siska, pa i kod domaćih ribara u Ljubljani.

Kad se je opet u Zagrebu obdržavao sabor početkom ožujka, to je gradska općina sakupljenim velikašima davala darove, tako naranče za 4 for. 12 den., pira za 20 den., 64 pinte vina (po 4 krajcare). General Lenković dobi na dar 8 pinti vina. Nadajše su velikaši dobili na dar 12 svežanja »pollpa« (sipa), što je stajalo 7 for. 80 den., bijela kruha za 2 for. 80 den.

Pravnim zastupnikom grada Zagreba bio je tad Blaž Jo. koji je također dobivao i darove i novac od varoši.

Ivan bravar popravljao je gradsku uru i dobio za to plaću od 93 den. 1 beč.

Izdalo se je novaca danih protonotaru kraljevine za neki spis, koji je općina trebala.

Cinilo se je utvrđivanje zemlje ispod varoške bolnice (hospitala), koja je stajala negdje pred Kamenitim vratima.

Za očišćenje sv. Groba izdano je 1 for., a na veliki petak »većim školnicima« for. su oko sv. groba pjevali psalme, 4 den.

Za sastavljanje popisa i računa tridesetnice, što je trajalo 12 dana, platila je općina 5 for. i 12 den. Radili su na tom Matija Slatinski (Zalathnoky), Lovro Bogdan i Pavao Bridović (svaki je dobio dnevno 8 krajcaraj).

Prema starom običaju dizalo se je i u Zagrebu t. zv. maško drvo, pa tako je i općina na 30. travnja u noći 1. svibnja pred svojom vijećnicom (consistorium) postavila takova četiri bora (arbores pinei), što je stajalo 16 den.

Za krov škole nabavljeno je od Tome Zapora 220 jelovih dasčica za 6 for. 60 denara.

2. svibnja došli su u Zagreb carski povjerenici Ivan Tattenbach i Popendorfer, da prime račune o tridesetnici, pa je općina za njih kupila bijeloga kruha za 40 den., dobili su i 50 naranča (50 den.), zobi (2 den.) i ribe.

4. mača im je općina priredila gozbu, na kojoj su bili i vijećnici gradski. Za govodnicu, teletinu, kruh, razne speceraje potrošeno je 4 for. 42 den. i 1 beč, za vino, 36 pinta (980 litara).

Na veliki petak počastila je općina gradjane sa 42 pinte vina (2 for. 52 den.).

Kad je 18. svibnja podhana Ambroza Gregorijanca pošao podhana Ambroza Gregorijanca na Medvedgrad, donoseše mu na dar 25 nranča (25 den.), radilo se je naime o gradskim posjedima u Černomeru i Grčanima.

Za očišćenje vrela »Valjaševca« plaćeno je Jurju Martolozu 70 den. Isti Martoloz i Mikleke popravljali su i neki krov kod župne crkve do »mjere za žito« i nad samom tom merom.

Po starom običaju slavljeno je i Ivanje (26. VI.), a za tu slavu od Dekanića kupljeno vino za 2 for. 80 den., što piše gradjani oko vina. Kako znamo, krišes je kralj u Markovom trgu. Popravljani je i krov dućana od crkve, gdje se je prodavao kruh čana.

Kad je općina gradska posetila i zaukupila oha Otoka, bio je obied i potrošeno kod tri stola. Tu su bili gradski vijećnici i odličniji gradjani. Potrošeno je 4 for. 34 den. i 2 beča. Gradjani koji su dva dana čuvali Otok i brodari dobiše 8 den.

Za pergamentu, na kojoj je zagrebački Kaptol pisao dokument s pogledom na Otok, dano je 25 den.

Fran Teuffenbach počašćen je pillicima.

mesom, kruhom i voćem, i darom (1 for., 6 den.).

Ivan Dragovančić i Pavao Požgal, koji su puiovali od generaa Lenkovića u postu turskih zarobljenika, dobiše na put 1 for.

Mihalj Slaninarić Marcolos postavio u školi nekakve stupove. Plaća im je bila 24 den., za popravak krova školskoga potrošeno je opet 24 den.

Za nošenje nekoga pisma popu Antunu župniku u Brešću dobi Martoloz 30 den.

Za izdavanje pisma za Otok, plaćeno je zagrebačkom Kaptolu 2 for., dok je kaptolski notar dobio »napojnicu« od 50 den.

Za papir i pečatni vosak — dakle potrebničke potrepštine grada Zagreba izdano je u svemu 1 for. 10 den. — (Pera gošćica si je svaki sam pravio, ivoricnu za ova imao je na svom dvorištu!). Općina plaćala je još godišnje plaće: župniku sv. Marka 29 for. 40 den., zvonaru Grguru 9 for., turnaru Grguru 12 for., gradskim slugama (teklicima — preco) Ivanu i Grguru svakomu po 10 for. Neki prisažnici dobiše još kao nagradu za nadzor kod raznih radova 6 for 17 den.

Gradska općina imala je svoje sjenočnice u Bazar evškomi, Ljubljanci i Krču, koje su kmetovi kosili i prespremali uz napojnice i neznatne naplate. Vinograde je općina imala u Kozjem hrptu i Kozlju; obrađivali su ih gradski kmetovi iz Prekrižja i Grčana. (Kopali, polagali grebenice, djubirili, vezali, prašili, brali i t. d. Popravljali su i badnje i lagve.)

Ukupni izdaci zagrebačke gradske općine u god. 1560. iznosili su 168 for. 59 den. 1 beč.

Dakle je godina svršila sa manikom od 30 for. 20 den i 1 beč. — Blažena vremena!

Još u rujnu 1583. imenovao je kralj Rudolfo II. Tomu Erdőda hrvatskim banom.

pa se je njegovo ustoličenje odgadjalo, ma da je prijašnji ban Kristo Ungrad neprestano tražio, da ga se riješi banske časti. Uze te kralj 7. veljače odredio, da se svagdje ima kralji novi kalendar — Gregorijanski, kako ga je 4. listopada 1582. u crkvi uveo papa Grgur XIII. Kralj je ujedno odredio pismom od 7. veljače 1584.

da se održi u Zagrebu sabor, na kojemu se ima provesti ustoličenje novoga bana, i to na dan 8. travnja t. j. na bijelu nedjelju.

Komesarom svojim odredi Davida Ungnada, predsjednika ratnoga vijeća.

David Ungnad stigao je u Zagreb u subotu 7. travnja. Gradska se je općina dobro spremala za doček i ukončenje Ungnada i ostalih plemića, velikaša i nuncija, koji su dolazili na sabor. Prvi je bio posao, da se ure oko crkve sv. Marka, kako ga zovu »forum seuteatrum«, lijepo očišćen, to su proveli gradski »turnar« Ivan Claudus (se-

pavac), zvonar Petar Paladin, zvan i gradski sluga. Za taj posao dobiše 5 denara.

Cim su odlični gosti ušli u varoš, eto gradskih ih općina komesar Karla Vid Komesar sa strane nadvojvode Karla Vid Hallek dobiva tele, kupljeno za 1 for., 6 pinta vina (32 den.), dva jarčica (38 den.), stari ban Kristo Ungnad dobiva tele (kupljeno za 82 den.), dva jarčica (38 den.), 6 pinta vina (32 den.), 3 četvrtinke zobi (75 den.). Kraljev komesar, David Ungnad dobi tele (80 den.), 2 jarčica (38 den.), 6 pinta vina (32 den.) i naranča za 26 den.

Makar je bio sabor sazvan za 8. travnja t. j. na bijelu nedjelju, nije se mogao obdržavati.

Jer je bio svečani pokop bivšega banera na Gaspara Alaplja.

Tako se je banovao god. 1574.—1578., a umro je 4. travnja 1584. u Zagrebu. U nedjelju 7. bio je svečani spjvod, na kojem su učestvovali svi, koji su došli na sabor, zagrebačko gradjanstvo i svećenstvo. Na spjvodu manifestirano je veliko saučeuće, jer je narod plakao i adikovao. Tako je sprijevođ krtao do remetskoga samostana, gdje vod krtao do grobnicu u crkvi.

Tako je i ovaj ban našao svoje pokopnište u istoj crkvi, gdje i s'avnih humanista Ivan od Česnice (Janus Pannonius), Ivan Karlović, knez krbavski i drugi mnogi odličnici hrvatski.

Sprovodom je izrabljen gotovo cijeli dan.

Tako se je hrvatski sabor mogao sastaviti i plemići sastali u saborskom vijeću — ne znamo gdje su zapravo saborsko val, no bilo je u samom zagrebačkom Gradcu (današnji gornji grad, kako su ga zidivši opasavali). Na'prije je kraljev komesar predstavio novoga bana Tomu Erdőda sakupljenom plemstvu, te onda razložio živovnu riječi brige kralja oko sačuvanja hrvatskoga kraljevstva. Govorio je tako, da su mnogi propakali. — Velikaši i plemstvo oduševljeno je pozdravilo i primio svoga banu u tople molbe. Bora da ban bude pobjednikom Turaka i na spas domovine. Kad je novi ban položio svečanu prisegu, tad te plemstvu predstavio svoga podanika i župana zagrebačke i križevačke županije Ivana Zabočkoga, koji odmah položi prisegu.

Istoga je dana pozdravio i grad Zagreb novoga bana po svom sucu Ivanu, pisacu Jakopoviću, dekuanu Ivanu Plušćecum-Tkačiču, notaru Jakobu, pisacu Cerskom i jednom od prisažnika, koji su na saboru zastupali grad Zagreb. Po starom navikaštenju i običaju, dade grad Zagreb novomu banu na dar vola (kupljena za 7 for. 25 den.) začielo okićena vrpčama i cvijećem. Još dobile na 800 hlobova bijeloga kruha i tri medenjakka (panes albi seu fibones) za 1 for., i 14 kabala gradskoga vina.

Meštra protonotara kraljevine Slavonije Mirka Peteva počastila grad s 3 pinte vina

(16 den.), dvije četvrtinke zobi (50 den.) i 10 naranča (13 den. i 1 beč).

U utorak 9. nastavljeno je saborovanje te ovo dovršeno u četvrtak 12. travnja. Sabor je ovaj pod vodstvom novoga bana, unačkoga Tome Erdőda mnogo toga korisna po obranu zemlje zaključio. Na'prije je određeno, da se gradi nova utvrda na Kupi, na Kupi, koju ima pomazati i Kaptol, obustavivši gradnju utvrde Drečnice na Kupi. Odredili su se dalje popravci utvrda u Koprivnici, Gjurjčevcu, Križevcima, Ivančić, Hraštovici, Sisku i drugih utvrda na Kupi, koje su bile vrlo važne obrambene točke.

Na saboru bili su i zastupnici (nuntii) grada Varaždina, kojima je također općina grada Zagreba dala kroz cijelo ovo vrijeme četvrtinku zobi (25 den.), dvije pinte slovača na saboru, da su gradjani varazdinski bili slobodni od javnih radnja i prinosa za obranu zemlje, za to, jer su morali pozgorjeti svoj grad popravljati.

Za vrijeme toga sabora nadzirali su budno sva gradska vrata gradski vijećnici (consilijari).

koji su za taj trud dobili od grada 50 denara. Na rečene rastupnike grada Zagreba na saboru i njihove sluge potrošeno je gradskoga novca 1 for. 60 den. (dnevnicke). Novci podban Ivan Zabočki dobi na dar od grada 3 pinte vina (16 den.), dvije četvrtinke zobi (50 den.); Ivan Awer, vrhovni tridesetničar dobi opet tri pinte vina (den. 16), 20 naranča (den. 26 2 beča), dvije četvrtinke zobi (50 den.).

Po drugi put iste godine održao se je hrvatski sabor u Zagrebu dana 20. rujna a tad se radilo o nemarnom plemstvu, koje nije htjelo doprinasti za utvrde na Kupi, te je protiv ovih odredben strogi postupiti. Da se opet radilo o utvrđivanju na prvom saboru spomenutih tvrđava. Svakako su i na ovom saboru učestvovali zagrebački gradjani, akoprem se ni u saborskom zapisniku ne spominju gradski račun: sute o tome saboru. Kako je ban sazvao taj sabor, svakako je i on na njemu bio kao i viceprotonotar Ivan Petričević.

Treći je sabor sazvan bio ove godine na 16. prosinca.

Sabor je tra'ao dva dana i to 16. i 17. prosinca. Na ovomje bili su raspravljani predložci nadvojvode Karla o obrani zemlje.

I na ovom saboru učestvovala je gradski sudac, dekan i notar.

Ovi su počašćeni od grada obiedom i večerom, što je stajalo 1 for. 20 den. Ovi gozbi prisustvovali je i Matija pisac Belecki, pisar Ivana Joa. Ban je od grada počašćen i nadaren kruškama i jabukama (den. 18), s 3 četvrtinke zobi (84 den.), dok se spomenuti pisac Matija dobio 2 četvrtinke zobi (56 den.).

Time su sabori u Zagrebu god. 1584. završeni.

Saborski spisi i Gradski računi godine 1584. u arhivu grada Zagreba. E. L.

STARE horvacke božićne šege

Kad sem za vreme svečkoga rata Službu obnašal ja »feldkurat« — Kak se vu ratu pove je zvalo — Segs se onda doživjet dalo.

Ar sem »verdächtigt« kakti bil sačan To sem bil sim, tam hićen i bacan. Išlo mi bogme kaktad na hudom Imel sem posla čak z raitnim sudom.

Neki me vrag je komandi tužil, Da sem se puno z Srbi bil družil, Z tim prijateljstvom, da sem se gizdal »Krala i cara« v protidki izdal.

I čak sem javno reći bil kadar: »Nek samo Srbi dojdeju z Skadar!« Jasno vuz ovaj »verdächtigt« popa Mogla bi biti Austrija tropa.

Skvarit bi mogel vojsku ja leko — Pak pri komandi zamislil se neko, Da takvog slugu Božjega neba Navek i navek premeštat treba.

I tak sem onda — sve je zbok kazne Videl dost sveta i zemle razne. Tak sem se v svetu sekud potucal Z pušek ni z topov nigde nis pucal Landral sem svetom z otprići moći.

A tak se sega navit da oči, I kak »politisch verdächtigt« takov Došel sem v Polsku — i v grad baš Krakov.

Tam sem se onda spoznal ja taki I »prijetatelj z braćom Polaki. Spoznal sem bokca, kakti i grofa Segde sem za se pobral kaj štifa Videl sem sakog kak se ponosil Belog kaj orla v zapucku nosil.

Bil sem pri grofu, kak i pri prostom Na sam baš Božić njihovim gostom.

Onda sem videl lepo pri nima Kak se božićna šega tam štima. Kak tam na Božić pri nih se sakom Božić je slavil z šegom jednakom

I kad sem onda ovo tam spetil Ja sem Horvacke mole se setil. Zamislil se jesem na šege stare Kak pri nas ljudi slabu tak mare.

Nema već starog Božića više Stara se šega za šegom briše. Nema sred naše već domovine Božić horvatske stare topline.

Nova je vezda moda med nami Horvat se šegah starih sad srami. Ni v naši više moderni kajti Na Božić v hiži slavnice najti.

Nit v hiži nisu jaslice male I tak to dale....

Al treba dobro v pamet to zet! Na stare šege zabiti ni smeti! Saka tak nekaj lepoka znači Z narodne duše koren svoj zvlači

Narod, koj stare šege si štima Novu si snagu najde pak v nima. Taj je siguren da ne bu propal Nit v tudje pandže ne bu on opal.

Nemre se onaj narod zatreti, Koji si starih šeg ne da zeti. Zato na šege pazite stare One vam svoje imaju čare. Svoju lepotu, znamenuvna ne Zato vi najte zabiti najne!

»Kakve su šege?« pitate morti Ima ih borme sekačkih sorti. Nekad se jesu davno već pred!

Na Božić naši spremali dedi. Kad došla bila Barbara sveta V tajnire bila pšenica deta.

Za sakog — bil on velik il mali Jen su tajnireček pšenice dali. Kulko vesela a pitom pak bilo Kad seme onda v tajnuru kililo.

Kad je pšenica zelena etala, Pak se na Badnak pod borek dala. Vezda loj šegi svet se naš smeje! Gde se pšenica v tajnireček seje?

Gdegle još v selu — al v hižah rečkih Najt je pšenice v božićnih svetkih

Predi na Badnak svet se z tim špinčil Tko si bu lepše borek nakinčil. Gore na špicu dela se zvezdala! A kaj veliju mnogi pak vezda.

»Em to na Božić b i baš ne mora! Nemamo dece, ne treba borek. Kak more Božić već drveca biti? Saki nek borek kinča i kitti.

Ovaj nakinčan vuč nas borek: Makar i život drugač je gorek Vera v budućnost nek nam ostano Naveke friska kaj bora grane.

Bogeb bu dal nam i dane bole Em sve je polek svete mu vole. Al' ipak mi smo v mnogi momenti Srećice svoje si dirigenti.

Za vesen dete i hasen tela Z hasen dete: »Bu bolše!« aaki nek dela Ni borek zkinčan tak za paradu V hiži nam šepca: »Imajte nadute!

Bila je šega na Badnak svet V hižu i puno slavnice deti.